

24 червня, 2012 • Спілкувався: [Олександр Пагіря](#) • [Версія для друку](#)

Важке сусідство: Войцех Бородзіч-Смолінський про сучасні взаємини Варшави з Вільнюсом

Про початки протиріч між Польщею та Литвою та їхні можливі наслідки Тиждень спілкувався із заступником директора варшавського Центру міжнародних відносин Войцехом Бородзічем-Смолінським.

Сьогодні стосунки між Польщею та Литвою – одні з найбільш напружених у ЄС. Їх характеризують постійні конфлікти на історичному, національному, культурному та мовному ґрунті. Джерелом нестабільності виступає Вільнюський край, де проживає одна з найчисленніших [польських меншин](#) (близько 240 тис. осіб). Від суперечок, що псують діалог між двома сусідками, виграє Москва, яка намагається посилити свій вплив у регіоні. У жовтні в Литві відбудуться парламентські перегони, на яких партія місцевих поляків піде у спільному списку з російськими силами. Про початки протиріч між двома державами та їхні можливі наслідки Тиждень спілкувався із заступником директора варшавського Центру міжнародних відносин Войцехом Бородзічем-Смолінським.

Читайте також: [Від перманентного конфлікту Литви і Польщі виграє Росія](#)

У. Т.: Литовці і поляки мають найгірші взаємини в ЄС, які часто порівнюють зі стосунками собаки й kota. Чому так склалося? Чи не вважаєте, що Варшава та Вільнюс значною мірою є заручниками спільного історичного минулого?

– Тут безпосередньо задіяні політики й медіа, які інтерпретують суспільні погляди. Для окреслення польсько-литовського взаєморозуміння живи визначення, котрі кілька років тому прийшло в нашу політику: «жорстка приязнь». Я розділив би тут економічний та політичний рівень. В економіці ситуація поліпшується: Польща сьогодні перебуває в четвірці головних партнерів Литви, а її інвестиційна компанія Orlen Lietuva приносить щороку більше й більше податків до литовського бюджету. Маємо спільні енергопроекти, які в перспективі повинні зміцнити економічну безпеку не тільки нашої безпосередньої сусідки, а ще й Латвії та Естонії. Фірма Lotos за посередництва своїх філій у Литві планує розв'язати, а згодом і розробити на її території поклади сланцевого газу. Водночас найбільша польська страхова компанія PZU має намір поширити звітність свою експансію на інші балтійські ринки. Очевидно, є і проблеми в економічному співробітництві, але то нормальний стан речей, і це можна коригувати спільно.

Аналіз відносин на суспільному та політичному рівнях [куди складніший](#). З одного боку, тому що пов'язаний із правами нацменшин, а з другого – бо ні суспільство, ні політики не бачать проблемних сфер, окрім освіти, мови, назв вулиць, прізвищ і повернення земель. Додатковим аспектом, який ускладнює дискусію на ці теми, є їх політизація обабіч кордону за відсутності діалогу між суспільствами. Питання польських нацменшин у політиці Варшави дає зручні приводи для суперечок: якою саме повинна бути їх підтримка з боку Польщі, наскільки інтенсивною, і, зрештою, котра з політик найконкретніше дбає про поляків за кордоном. Не думаю, ніби Польща й Литва є заручниками власної історії. Варто задати, що це країни, які в минулому від XV й до початку XX століття практично не вели між собою війн, і тільки новітній час приніс конфлікти, наслідки яких ми пам'ятаємо досі. Коли поляки говорять про погане ставлення до їхніх одноплемінників у Литві, вони мають пригадати національну політику Варшави у Віленському краї на початку XX століття й тільки тоді висувати якісь пропозиції.

У. Т.: Які питання в цих взаєминах є найделікатнішими?

– До таких зазвичай зараховують проблему написання прізвищ, бо ж литовська сторона заборонила вживання польських знаків (ś, ć, Ń, a, e, u тощо); повернення земель; реформи освіти для національних меншин; назви вулиць. Утім, не скажу, що це найважливіше в стосунках двох націй. Усі такі питання можна вирішити за наявності відповідної доброї волі обох сторін, насамперед поляків Литви та литовців. Однак визначальним чинником є брак довіри у відносинах. Сторони дивляться одна на одну крізь призму упереджень і стереотипів. Насамперед це пов'язано з уявленнями про литовських громадян польського походження як неояльних до держави, де вони живуть, котрі завжди готові зрадити й очікують допомоги сусіда. Литовці дуже чутливі у цьому сенсі, і Польща повинна цю делікатність розуміти. Це трохи нагадує недовіру поляків до німців.

Читайте також: [У Литві сплюндрували гробницю Пільсудського та його матері](#)

У. Т.: Виборча акція поляків Литви (AWPL) разом із Російським альянсом Литви сформували Блок Вальдемара Томашевського на ґрунті захисту прав нацменшин проти правлячої в державі коаліції. Чи може AWPL, яка реалізує власні інтереси, стати опосередкованим інструментом Кремля на парламентських перегонах у Литві в жовтні 2012 року?

– Річ не тільки в тому, що AWPL сформувала коаліцію з цією силою. Зовні видається, що представники національних меншин можуть і хочуть співпрацювати між собою. Однак потрібно розрізняти цю проблему в контексті польсько-литовських і литовсько-російських відносин. Якщо бракує довіри між партнерами, а таку ситуацію маємо в обох випадках, то важко зруйнувати стіну недовіри й підозр стосовно виборчих списків. Водночас AWPL бере участь тільки в тих перегонах, які безпосередньо стосуються польської меншини, і замало [старасться поширити свій вплив](#) на решту електорату, посилюючи відчуття підозри. У країні, де запаси газу й нафти на 100% залежать від політики Кремля, а інтернет і медійний простір перенасичені російською мовою, варто особливо зважати на те, з ким формовано виборчі союзи.

У. Т.: Росія – єдина країна в регіоні, яка безпосередньо виграє від вашого протистояння. Чому конфлікти на історичному, освітньому й мовному ґрунті перешкоджають порозумінню між Литвою та Польщею на платформі довготермінових цілей у зовнішній політиці? Якою може бути ця платформа для протидії спробам Москви посилити свій геополітичний вплив у Центрально-Східній Європі?

– Політики в обох країнах діють за старими схемами. У Литві поляків однозначно сприймають як недругів тамтешньої державності. А для тих, своєю чергою, литовці – затяті супротивники відродження їхнього національного життя в сусідній країні. Цю атмосферу підозрилість і політизація нагнітають медіа. Наші суспільства вбачають одне в одному тільки опонентів і не бажать чути того, що суперечить стереотипів. Де-факто ми не комунікуємо між собою і досі не створили такої платформи для діалогу, яка, скажімо, за 20 років з'явилася в Польщі з Німеччиною. Це зумовлено тим, що польсько-литовський конфлікт можна подати у світі як суперечку між однією стороною, неслухняною й невпевненою, та другою, яка мріє про «Велику Польщу від моря до моря».

Насамперед слід розпочати дискусію про важливі справи для Литви та Польщі: майбутнє ЄС і НАТО, роль наших країн у Балтійському регіоні. Потрібно знайти спільні цілі понад політикою.

У. Т.: На яких рівнях дві країни здатні співпрацювати?

– Вони вже практикують співробітництво у багатьох сферах. Економічна кооперація найнаочніше показала, що вона може існувати позаполітично і забезпечити [неабиякі результати](#). Щоб подолати дефіцит відкритості й довіри в польсько-литовських відносинах, потрібно багато часу й важкої праці. Прокладати мости можна через програми,

Реклама

Новини за темою

- У Литві суд оштрафував соціаліста на €3 тис. за заперечення агресії СРСР
- Росія наваля ідею «єдиного дня пам'яті» для ветеранів у Литві «білозірською»
- Литва впевнена, що й без Європейської хартії добре захищає нацменшини
- У Литві оприлюднили список резервістів КДБ
- Європарламентар: Європі загрожує війна цивілізацій на з мусульманами, а з Росією, 6
- Валенса відмовився від державної нагороди Литви, через обмеження прав поляків в країні, 5

Публікації за темою [згорнути](#)

- [Біг від комунізму](#)
Голова Комісії оцінки злочинів нацизму та комунізму Литви Рональдас Рачінскас про успіхи та невдачі прощання із СРСР 31 грудня 2011, Роман Кабачій
деревніація, Литва
- [Звідки родом протиріччя між «старою» і «ною» Європою?](#)
Протиріччя між «старою» і «ною» Європою вкотре висвітлив дипломатичний конфлікт між Австрією і Литвою, точніше, між Австрією і «балтійським альянсом», оскільки до Вільнюсу приєдналися ще Таллінн і Рига 25 липня 2011, Віктор Каспрук, 24
Австрія, балтійський альянс, Європа, КДБ, Литва

Останні публікації [згорнути](#)

- [Директор Інституту Кеннана Блер Рубл: Щодо України виникає багато гнів через недотримання законів і корупцію](#)
Директор Інституту Кеннана Блер Рубл про особливості можливих санкцій США проти українських високопосадовців, очікувані наслідки впровадження концепції «розумної оборони» та шанси Грузії на вступ до НАТО сьогодні, Ганна Треуб
- [Євро-2012 плюс пора відпусток: залізничні квитки «літають» до спекулянтів](#)
Працівники залізничі, перекупники і навіть таксиста використовують корупційні схеми, щоб заробити на пасажирах сьогодні, Вікторія Матона
- [Операція «Провокація»: правоохоронці масово спонукують брати хабарі, щоб покращити статистику й заробити](#)
Якщо людина пише заяву до міліції про вимагання в неї хабара, це варто вітати. Адже боротьба проти корупції починається з кожного. Коли вона робить це вдруге – молодець, свідомий громадянин. Якщо такі випадки повторюються знову і знову, над ситуацією варто замислитися. сьогодні, Тарас Зозулінський
- [«Країна мрій»-2012: фестиваль комерціалізується, однак зберігає шарм](#)
22 – 23 червня відбулося традиційне дійство Олега Скрипки. Тиждень помітив кілька суттєвих змін у цьогорічному фестивалі вчора, Катерина Коваль
- [Євро-2012 змушує владу зволікати зі справами Тимошенко](#)
На початку наступного тижня Юлія Тимошенко знову опиниться в центрі уваги вітчизняної Феміди, але якоюсь сенсацій від останньої чекати не варто. На різкі кроки під час футбольної першості влада не зважиться вчора, Мілан Леліч

фонди, проекти, студентські обміни тощо. Однак немає рецепту для легкого шляху.

У. Т.: Чи може агресивна політика Варшави щодо Вільнюса, представлена позицією міністра закордонних справ Радослава Сікорського, переписати попередні кроки в цьому напрямку?

— Здається, що в Польщі тільки МЗС і міністр Сікорський є прихильниками твердого курсу. Решта учасників суспільного діалогу виступають за мирні переговори й поступовість у творенні атмосфери довіри. Наша держава часто забуває, що її позиція в ЄС як сильної і важливої для регіону накладає на неї велику відповідальність. Ми не можемо виступати з позиції вищості. Польща не є і не буде імперією, натомість вона здатна бути регіональним лідером, а це означає для нас, що ми повинні вести вперед, а не застосовувати силу, примушуючи до чогось наших партнерів.

Читайте також: [Відлуння скандалу, що розколов країну](#)

БІОГРАФІЧНА НОТА

Войцех Бородзіч-Смолінський

Заступник директора Центру міжнародних відносин (Варшава). Випускник Академії національної оборони та Центру європейських студій Варшавського університету. У 2004–2009 роках – керівник бюро польського депутата Європейського парламенту Януша Онишкевича. Учасник багатьох міжнародних програм. 2004-го створив Білоруську школу журналістики. Від 2010-го – керівник регіонального форуму партнерства Польща – Білорусь. Експерт із міжнародних відносин та східної політики Польщі.

Матеріали за темою:

- [У Литві суд оштрафував соціаліста на €3 тис. за заперечення агресії СРСР](#)
- [Росія назвала ідею «єдиного дня пам'яті» для ветеранів у Литві «близькірською»](#)
- [Литва впеєнена, що й без Європейської хартії добре захищає нацменшини](#)
- [У Литві оприлюднили список резервістів КДБ](#)
- [Біг від комунізму](#)
- [Європарламентар: Європі загрожує війна цивілізацій не з мусульманами, а з Росією](#)
- [Децо про національну гідність](#)
- [Валенса відмовився від державної нагороди Литви, через обмеження прав поляків в країні](#)
- [Звіди родом протиріччя між «старою» і «ноюю» Європою?](#)

[Войцех Бородзіч-Смолінський, Литва](#)

Lubię to! Tweet

-1 +1

Ви не оцінювали матеріал

Реклама

Зворотний зв'язок

Тиждень дуже цінує думки своїх читачів і намагається враховувати їхню думку. Відгуки, коментарі і просто враження від прочитаного матеріалу ви можете надіслати за допомогою системи зворотнього зв'язку. Редакція сайту обов'язково уважно вивчатиме ваші повідомлення — найцікавіші з них ми публікуватимемо у спеціальних статтях. Дякуємо за увагу та співпрацю.

[Надіслати відгук](#)

РОБОТА В КИЄВІ

Программіст С	
Офіс-менеджер	2500 грн
Кошторисник	
Бухгалтер	
Начальник ПВ	
Менеджер проекту	8000 грн
Садівник	
Програміст 1С	
Менеджер продажів	
Начальник ВП	
Робота в Чернівцях	
Робота в Луцьку	

Новини партнерів RedTram

Янукович здивував своєю загальмованістю

М'ясо, овочі та фрукти можна буде купити за зниженими цінами. Адреси

Хорошковський: Тимошенко випустять на волю

Новини партнерів Join.ua

Янукович готується к імпичменту

Під час зйомок сукня на відомій фотомоделі розійшлася по швах (ФОТО)

Жюганов присмерти

[робота Кривий Ріг гран при Ленди Бут музыка ремиксы купить Subaru B9 Tribeca Чернигов](#)

©2007-2012 «Український тиждень»

Передрук або будь-яке інше комерційне використання сайту можливе лише з дозволу редакції. Передрук, копіювання або відтворення інформації, яка містить посилання на агентства «Українські новини» та «УНІАН», в будь-якому випадку суворо заборонено.

Зворотний зв'язок
[Рекламодавцям](#)
[Передплата](#)
[Про видання](#)

Мобільна версія
[RSS](#)
[Інформер](#)
[E-mail розсилка](#)

